

FACTSHEET

Economische impact stapeling van beleid op de Nederlandse akkerbouw

De Nederlandse akkerbouw in cijfers

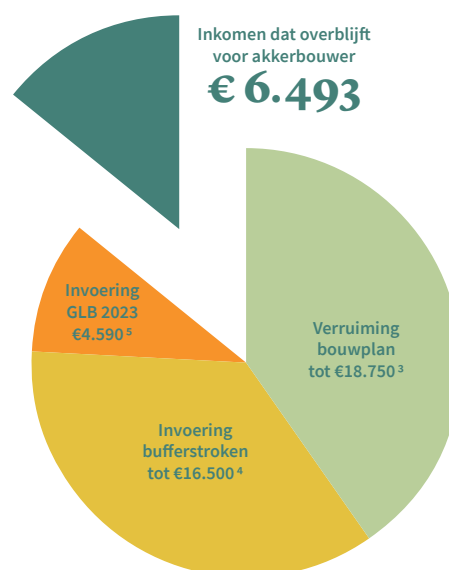
– Aantal akkerbouwbedrijven*	19.110	bedrijven
– Totaal oppervlakte*	534.730	hectare
– Gemiddeld inkomen akkerbouwer**	€ 46.333	(2019–2021)
– Toegevoegde waarde van het akkerbouwcomplex**	€ 26,4	miljard (2020)
– Werkgelegenheid in het gehele akkerbouwcomplex**	246.000	fte (2020)

* CBS 2022

** Agrimatie 2022

Inkomen per akkerbouwer
(gem. 2019–2021)¹

Verwacht gemiddeld inkomen als gevolg van de kosten en opbrengstderving door de beleidsvoorstellen²

- 1 Gemiddelde inkomen akkerbouwer, Agrimatie.
- 2 Op basis van een gemiddeld akkerbouwbedrijf van 75 hectare.
- 3 Precieze financiële impact is afhankelijk van regio, bouwplan en bedrijfsomvang.
- 4 Uitgaande van de conceptbeschikking derogatie (sept. 2022): bufferstroken van 3 meter met een maximum van 4% niet-beteelbaar perceeloppervlak en een gemiddeld saldo van €5.500/ha.
- 5 Op basis van verminderde hectarepremie bij invoering nieuwe GLB per 2023 en bijbehorende *eco-regeling*, uitgaande van brons. Verlies aan inkomsten loopt verder op door stapsgewijs lagere premie richting 2027.

De sector staat onder druk

De Nederlandse akkerbouw is een trotse sector waarin akkerbouwers al generaties lang werken aan de productie van kwalitatief hoogwaardig en veilig voedsel. In de akkerbouw is er een nauwe samenwerking tussen akkerbouwers, toeleveranciers, verwerkende partijen en afnemers. De sector creëert toegevoegde waarde met de akker als basis, onderhoudt een gevarieerd landschap en blijft vernieuwen om in te spelen op de veranderende wereld.

Duurzame oplossingen zijn belangrijk, vanwege klimaatverandering, beperkte beschikbaarheid van zoet water, bevolkingsgroei en herstel van biodiversiteit. De Nederlandse akkerbouw werkt aan oplossingen voor maatschappelijke opgaven. Echter, de stapeling van beleidsvoorstellen leidt tot grote zorgen in de sector. Veel maatregelen zijn nog niet definitief, maar als alle beleidsvoorstellen doorgaan is er een grote negatieve impact op het inkomen van de akkerbouwers. Om aan de opgaven te kunnen werken is een gezamenlijke oplossing voor deze problematiek nodig.

Overzicht impact beleidsvoorstellen

Verruiming bouwplan

De verplichting voor een ruimere rotatie heeft grote economische gevolgen voor de verwerkende bedrijven. Zeker de in het 7e Actieprogramma Nitraatrichtlijn genoemde verplichting van 1:4 rustgewassen in de zand- en lössgebieden heeft gevolgen. Kwaliteit, kwantiteit en verwerkingscapaciteit voor onder andere suikerbieten en aardappelen komen in de knel. Het effect van deze verliezen raakt ook de primaire ondernemer, doordat bij de verwerkende bedrijven de mogelijkheid tot goede uitbetaling vermindert⁶. De opbrengstderving bij een ruimere rotatie⁷ kan voor de individuele akkerbouwer oplopen tot € 18.750 per jaar, afhankelijk van regio, bouwplan en bedrijfsomvang⁸.

Bufferstroken

Het instellen van bufferstroken van 3 meter kost een individuele akkerbouwer tot € 16.500 op jaarbasis door opbrengstderving, uitgaande van maximaal 4% verlies aan productieareaal. De precieze effecten zijn afhankelijk van regio, bouwplan en bedrijfsomvang.

GLB

De invulling van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) per 1-1-2023 zal naar verwachting leiden tot een vermindering van de GLB-premie van € 4.590 per akkerbouwbedrijf bij brons. Dit wordt veroorzaakt doordat brons het maximaal haalbare niveau lijkt voor akkerbouwbedrijven. Door een gebrek aan beschikbare maatregelen is zilver of goud nauwelijks te behalen in de eco-regeling.

Overige ontwikkelingen:

- De huidige ontwikkelingen op de energiemarkt hebben veel invloed op de akkerbouwsector. Door de hoge energieprijzen stijgen de kosten van onder andere bemesting, bewaring en het gebruik van machines. Ook voor de verwerkende industrie zijn de hoge energieprijzen impactvol in de continuïteit van de bedrijfsvoering.
- De stijgende werkgeverslasten hebben grote invloed op de kostprijs van de gehele akkerbouwketen. Precieze financiële gevolgen zijn nog niet duidelijk.
- De implementatie van Europese beleidskaders en nationale crisismaatregelen verschilt per lidstaat. Hierdoor staat het gelijke speelveld in Europa verder onder druk.

⁶ 'Economische factoren van het 7e Actieprogramma Nitraat voor landbouwbedrijven' (WEcR, oktober 2021).

⁷ De ruimere rotatie wordt verplicht in regio's met zand- en lössgronden.

⁸ 'Quickscan Impact Nationaal Programma Landelijk Gebied naar bedrijfstypen' (Agrifirm, augustus 2022).